

Til min kære Agnes.

Uden dig var bøgerne aldrig blevet skrevet.

“Du spurgte mig engang, hvad der var i værelse 101. Jeg svarede dig, at det vidste du allerede. Det ved alle. Det, der er i værelse 101, er det værste i verden.”

GEORGE ORWELL: *1984*

Den døde mand vinkede til mig fra grusvejen ved den gamle skole.

Hans hånd var løftet til hilsen. Han stod let henslængt med kroppen op ad bildøren, sådan som jeg havde set ham mange gange før. Den solblegede pandelok, der hang ned i øjnene på ham. Så håndgribeligt til stede.

Jeg løb straks derop, da han ringede. Ud ad døren og op ad den lille sti. Den hvide hornederdel flagrede om benene på mig, mens jeg løb. Jeg så op på en stor, blå himmel og lod solen ramme mig. Jeg nægtede at tro på døden, dengang han forsvandt, og nu kom redningen dalende ned til mig som en fjer fra himlen.

Dér, lige foran mig, stod han.

En anelse kraftigere. En smule barskere. Høj, med skrævende ben og et skævt smil om munden. Et strejf af vemod, som et ekko i et liv, der stoppede midt i en sang. Mine hænder rystede, da jeg strakte mig frem og lod mig omfavne. Jeg havde satset på håbet. Havde ventet, dengang tiden gik i stå. Men tiden er ingen tyv, den er en garve ... og nu var han der. Her hos mig.

"Tilgiv mig," sagde jeg, da han med sikker hånd førte mig ind i skyggen af den nedlagte skole.

Han så ned på mig. Smilede til mig. Strøg mig over håret, inden han svarede:

"Nej ..."

*“Når det drejer sig om smerte
er der ingen helte”*

Den døde mand brød sig ikke om tango, men danse kunne han. Bevægelserne var ikke længere så smidige, men af en død at være var han opsigtsvækkende spændstig og gesvindt. Der findes alle tænkelige udgaver af døde mennesker. De stendøde. De for længst begravede. Eller samme slags som ham selv, *de levende døde*. Mennesker, der bærer på døden hugget i granit, men stadig tager sig en og anden spadseretur mellem de levende.

Lige i dag ville han have foretrukket en kølig kiste langt fra solens dræbende hede. I den søvnige lille flække Fjæra inderst i Åkrafjorden, en god times kørsel østpå fra Haugesund, nærmede termometeret sig de tredive grader.

Han sad på en spinkel plasticstol og tørrede salte sveddråber af øjnene. Vældige fjelde tårnede sig op på begge sider af den smalle fjord. Monumentale kæmper, som opfangede hver eneste solstråle og holdt dem nede i den dybe dal. Bladene på skolegårdens aspenrør rørte sig næsten ikke, og der var ikke en levende sjæl at se ved den nedlagte skole. Heller ingen døde, bortset fra ham selv. Stedet virkede affolket og forladt, men det var det ikke. En bondegård nede i dalen så ud til at være i drift, og nogle af husene i bunden af dalen virkede vedligeholdte. Men bortset fra det var fraværet af liv umiddelbart det mest slående ved den lille flække. Fjæra var en gudsforladt lille afkrog i et lille hjørne af universet. Her kom ingen.

Den døde mand stak sine bare fødder ned i græsset, strakte benene lidt og vippede med tærne. Han betragtede Marine Harvest's fiskeopdrætsanlæg nede i Åkrabotn. Det var midt i indu-

striferien, så bemanningen var minimal. Der var ikke kommet en lyd dernedefra i flere timer. Manden smurte en ny håndfuld sol-creme på overkroppen og bemærkede, at hans ligblege hud var begyndt at få et rødligt skær.

Han løftede hovedet og lyttede, kunne akkurat høre hendes jamren, men tog sig ikke af det.

Manden lagde hovedet bagover og tog en dyb indånding. Luften var så varm, at den stak i lungerne og sved i næseborene. Han forsøgte at klare hjernen ved at hælde den sidste sjat varmt vand i sig fra flasken, der stod ved siden af stolen. Så tørrede han ansigtet med en flig af håndklædet, rejste sig op og benyttede lejligheden til at kikke ind ad vinduet og ned på det levende lig, som lå på bræddegulvet derinde.

Kæresten min. Dit svig er min smerte.

Hun drejede hovedet, og lavmælte klynk fandt vej ud gennem træværkets sprækker. Tiden var inde til at tage hende hjem, men han nød at udsætte det lidt endnu. I hans verden eksisterede tiden ikke, og han kunne tillade sig at dvæle i nuet. Han strakte ryggen, vendte sig om og betragtede udsigten til fjeldene og den glimtende fjord.

Sviget. Hun var den første. Bag hende stod resten af synderne gemt i krogene. *Fornedrelsen, Fejheden, Foragten, Falskheden og Hovmodet.* De bar ham frem som et offer på Koras alter. I bagklogskabens lys burde de selvfølgelig have kremeret ham; det gjorde det altid sværere at stå op fra de døde. Den døde mand rejste sig, stillede sig op på stolen og råbte ud over den mennesketomme dal:

Om Kora og hans mænd står der skrevet: "De styrtede levende ned i dødsriget, og jorden lukkede sig over dem."

Nøgne fjeldknole kastede genlyden tilbage. Da det sidste ekko tonede ud i evigheden, trådte han ned fra stolen og bukkede ærbødig for publikum.

Manden traskede rastløst rundt i skolegården, indtil han endnu en gang endte foran vinduet til sløjdlokalet. Han lod blikket hvile på kæresten. Så, hvordan de solide nagler gennem håndfladerne gjorde hende værgeløs. Benene var spredt og bundet stramt fast

til fastboltede jernringe. Ingen ville savne hende. Naboer var der nærmest ingen af. Ingen børn, ingen nære pårørende. Hun havde aldrig haft andre end ham.

Det gjorde *Sviget* til et oplagt første valg. Hvis det ikke var for hende, ville han have klaret sig. Kæmpet sig op – frem – og krævet sin plads blandt de levende.

Han knappede den øverste knap i den slidte arbejdsjakke op, gik hen til bilen, løftede de sidste ruller Rockwool ud og tog dem med ind i skolebygningen. Det var ikke noget, der hastede. Risikoen for, at nogen skulle komme forbi den nedlagte skole her sidst i juli og samtidig opfange lyden af en kneblet kvinde, som jamrede i dødsangst, var minimal. Det lillebitte håb, hun rent statistisk havde, ville han eliminere ved selv at være til stede. Der stod en stor, blød Stressless-lænestol i et hjørne af sløjdlokalet. Han lod sig synke ned i den og mærkede det bløde stof omfavne kroppen.

Hun kunne ikke se ham, men han vidste, at hun havde hørt ham. Han rejste sig og lagde sig forsigtigt på knæ ved siden af hende. Tæt nok på til at hun fornemmede hans nærvær. Hans lugt, hans tilstedeværelse ... Hun snappede efter vejret og vendte ansigtet bort. Den døde mand bøjede sig frem, lænede sig helt ind til hendes øre og hviskede:

“Når det drejer sig om smerte, er der ingen helte ...”

Fjæra, Etne Kommune
Natten til søndag, 26. juli 2015

Signe Røyrvik missede med øjnene mod mørket. Hendes hoved dunkede. Overarmene var følelsesløse, men smerten fra håndfladerne skar sig ind i hende og fik hende til at gispe. Ud af øjenkrogene kunne hun se, at hænderne var spigret fast til gulvbrædderne. Benene var spredt og også spændt fast. Hun mærkede en svag kriblen i underlivet. Et eller andet nappede i hende dernede, som klæger ved vejromslag. Det kløede. Små skrabende lyde gav hende en fornemmelse af, at der måtte være et dyr et sted i lokalet.

Hendes mund var kneblet, halsen knastør. En flig af kneblen lå lige under næsen og bevægede sig, hver gang hun trak vejret. Hun kunne lugte sin egen angst. Tårene var stivnet til hårde klumper i øjenkrogene. Nye rædselstårer klemte sig forbi, fandt vej ned forbi ørerne og vædede det lange hår, der klistrede til nakken.

Hun trak vejret i små, korte stød og rettede blikket mod loftet. Der var ikke andet at se end hvide lysarmaturer. Hun forsøgte at tvinge angsten bort og koncentrere sig. Hun havde ladet sig narre, og advarselslamperne havde ikke blinket. Ikke en eneste gang. De blide kys i nakken, da han omfavnede hende. Hånden, der strøg hende over håret. Den rolige og trygge stemme, som hun kendte så godt. En honningfælde ...

Aftenluften stod ind i lokalet fra en åben dør, eller måske et vindue, som et køligt pust mod de nøgne lår. Hun rystede over hele kroppen, men det værste var alligevel den kulde, der kom inde fra hende selv.

Rædslen kom i bølger. Lammede hende. Fik hende til at hyperventilere. Skrigte under kneblen. Når hun prøvede at spænde krop-

pen for at vride sig løs, huggede smerterne i håndfladerne til. På en måde var det næsten at foretrække.

Ud af øjenkrogen skimtede hun fire høvlebænke. Hun lukkede øjnene, og i et glimt så hun sig selv på indersiden af øjenlågene, sådan som hun måtte se ud ovenfra. Sådan som han ville se hende. Han var der et sted. Skjult af mørket det meste af tiden, men hun kunne lugte ham. Signe havde ikke været i tvivl, da han ringede. Det var virkelig ham, Stemmen, der havde hjemstøgt hendes drømme i snart tyve år. I drømmene havde hun bedt om tilgivelse og fået den, men hun burde have vidst bedre. Hun burde have fattet, at intet var, som det skulle være. Døde mænd ringer ikke ...

Hun kunne høre, at han rejste sig, gik rundt om hende og stoppede op et øjeblik i den blinde vinkel. Så bøjede han sig ned og tog en arbejdslampe op. Lyset skar i øjnene, og hun vendte ansigtet væk. Pludselig mærkede hun noget skarpt, hårdt og iskoldt blive presset mod maven. Hun skreg bag kneblen, men lyden trængte dårligt nok ud i lokalet.

Signe kæmpede mod vanviddet. Indstillede sig på at dø, som vi mennesker gør, lige før vi rammer jorden efter et fald fra stor højde, eller når vi ser ind i en modkørende lastbils forlygter efter at være blundet hen bag rattet. Du står ved vejs ende. Det definitive. Du gør dig ingen tanker om, hvad du vil møde på den anden side. Ingen tanker om himmel eller helvede. Ingen forventning om et lys for enden af tunnellen. For Signes vedkommende var det i øvrigt også ligegyldigt. *Helvede var lige her – lige her og nu.*

Det blændende lys fra lampen forsvandt. Manden stod lige med ét foran hende og holdt noget op, som vred sig under hans tag i den lange hale. Hendes hjerte holdt op med at slå, luften ville ikke ned i lungerne, og hun mistede bevidstheden nogle sekunder.

Rotter giver ikke meget lyd fra sig, men synet fortæller dig alt, hvad du behøver at vide. Vimsende, snusende, kravlende skabninger på konstant jagt efter noget at æde.

Manden ruskede i indretningen, han havde spændt fast om maven på hende. Sikrede sig, at den sad fast. Signe rev og sled for at rykke hænderne løs fra naglerne. Hendes skrig kom ikke læn-

gere fra halsen, men fra de inderste kroge af menneskelig angst. Indretningen, der var blevet anbragt på hendes mave, lå uden for, hvad et menneske kan fatte af ondskab. Et langt vræl undslap hende, da hun mærkede kløerne kradse mod maven.

Hun løftede hovedet og så lige ned på den infernalske konstruktion. Et bur uden bund med tre store, indespærrede rotter. Pelsede, voksne rotter, som ikke havde anden vej ud i friheden end at gnave sig gennem hende.

Manden satte sig til rette ved siden af og gav sig til at banke på buret med en jernstang. Angsten fik rotterne til at pibe, kradse og bide. Signe skreg og skreg, indtil det eneste, der hørtes, var en lydløs hvisken fra ødelagte stemmebånd.

Mediehuset Haugesunds Avis
Fredag eftermiddag, 31. juli 2015

Journalist Viljar Ravn Gudmundsson gned sig i sine sviende øjne. Uden for mediehusets panoramavinduer kæmpede fredagstrafikken sig langsomt frem, mens sommerklædte unge strøg forbi på cykel. Han hørte latter fra weekendstemte kolleger, der kun havde fem minutter til fyraften. Mange af dem skulle på ferie. De journalister, der var født og opvokset i byen, valgte altid august. Oddsene for, at juli druknede i regn i Haugesund, var et sted mellem 1,2 og 1,3. Hvert eneste år.

Selv havde Viljar tænkt sig at give fanden i alt, hvad der hed ferie. For fire måneder siden var han blevet skudt i knæet af en nynazist, og genoptræningen på hospitalet havde været et sandt smertehelvede. Viljar Ravn Gudmundsson var kun 42 år, men følte, at han havde indåndet dementorernes ånde den aften på Valhall Pub. Han blev reddet i sidste sekund, men siden den skæbnesvangre aften havde tankerne, angsten og rædslen næsten flået ham i stykker.

Herinde på avisen fik han lov at være i fred og kunne skubbe tankerne til side. Folk holdt klogeligt nok afstand, og indtil videre havde han ingen planer om at lægge op til smalltalk med nogen. Ud over sønnen, syttenårige Alexander, var "Johs" en af de få, Viljar kunne holde ud at omgås. Johannes Sevland var en ramponeret eksnarkoman, flippet radiovært på Radio102 og et langhåret levn fra dengang, mænd med bakkenbarter sang en hel del bedre, end de så ud. Johs havde været lænket til en kørestol, siden han tog en kold tyrker fra heroinen for femten år siden, og var langt kvikkere i roen, end folk troede.

De fire uger, der var gået, siden Viljar kom haltende tilbage på arbejde, havde han og Johs holdt dampen oppe dag og nat.

Titlen på radioens nye podcastserie lyste mod Viljar fra skærmen. “Sporløst forsvundet”. Ikke verdens mest originale titel, men et resultat af at chefredaktør Johan Øveraas havde fået hensigten med mediehusets satsning på “inkluderende arbejdsliv” galt i halsen. Han troede, det betød, at han som chef skulle involvere sig mere i det daglige arbejde.

Chefredaktørens fantasiløse titel havde imidlertid ikke været til hinder for kanalens største netsucces i flere år. Podcastene, hvor Johs og Viljar gravede i gamle forsvindingssager fra Haugalandet, havde den seneste måned opnået eventyrlige streamingtal – over hele landet.

Konceptet var såre enkelt: Finde en gådefuld “cold case” fra de sidste tyve år, følge i den savnedes fodspor, genskabe dramaet, interviewe pårørende og politiefterforskere. Derefter grave noget frem, som kunne ligne nye oplysninger i sagen, og bringe dem på nettet og i avisen samme dag.

Med Johs’ egne ord: “Det er om muligt endnu slappere journalistik, end det i første omgang var sjusket politiarbejde.”

Han havde ret. Det var spekulation og blottet for finfølelse, men det lokkede lyttere til og solgte aviser.

Ikke så sært, at den korpulente chefredaktør havde forelsket sig i Johs. Viljar vidste, at Johs inderst inde brændte mere for disse forsvindingssager, end han gav udseende af. Nogle af de forsvundne havde været hans venner, dengang han havde gratis nattelogi under Risøybroen og en schæferhund som dyne. Selv vidste Viljar ikke helt, hvad han skulle mene om konceptet. Han var bare glad for, at han slap for at arbejde sammen med nogen af de andre journalister på avisen.

Ti uger – fem forsvindingssager. Arbejdsmængden ville have taget pippet fra de fleste, men for Viljar var arbejde døgnet rundt det eneste, der kunne få hans hoved til at fokusere på noget andet end det, han havde været igennem. Én ting var, at han var blevet skudt, og at Alexander havde været på nippet til at blive dræbt

samme aften. Meget værre var tanken om, at han havde gjort sig selv til drabsmand. I en sen natte-time ved Lillesund Skole havde Viljar slået nynazisten Geirmund Bakken ihjel. Sagen var stadig under efterforskning, men politiet vendte alle andre sten end hans, og det kunne han takke kommissær Lotte Skeisvoll for. Hun havde sat hele sin karriere på spil for at redde hans lasede skind.

Johs vidste ikke noget om dette drama, men han klarede vågenætterne bedre end de fleste. Fyren påstod hårdnakket, at han ikke havde fået en sammenhængende nattesøvn, siden Neil Young forlod Crosby, Stills & Nash i 1975. På det tidspunkt var Johannes Sevland tre år og en stor fan.

Podcastene og avisreportagerne fik stor opmærksomhed fra dag et. I høj grad fordi Johs insisterede på allerede i det første program at give lytterne en teaser om, hvilke sager de ville tage op i løbet af sommeren og efteråret. Det gav øjeblikkelig respons. Mediehuset blev kimet ned med oplysninger og tips.

Det åbne kontorlandskab tømtes langsomt for folk og gik i søvng weekendmodus med enkelte vagthavende sommervikarer samt en frustreret sportsjournalist fra Jæren, der havde så mange gudsjammerligt kedelige Norway Cup-reportager at skrive, at weekenden ville være gået, før han kunne stemple ud. Den eneste, der sad tilbage i redaktionslokalet ud over Johs og Viljar, var kulturjournalist Henrik Thomsen. Der var kun fem dage til Sildejazzfestivalen, og den store mand sad sammenkrøbet på en alt for lille kontorstol og klappede løs på noget, der sikkert var præfabrikerede koncertanmeldelser.

Viljar havde ikke fået noget at spise siden aftenen før. Han mærkede sulten gnave hul i tarmene og rakte ud efter cigaretterne. Johs trillede bagefter ham hen til elevatoren. De havde udviklet en arbejdsrytme, der fungerede fint for dem begge. 40 minutters arbejde, 20 minutters smøgpause, sådan kunne de holde det gående 16-18 timer om dagen. Spise- og tissepauser var nedprioriteret.

I elevatoren luftede Viljar en tanke, der havde fæstnet sig i løbet af dagen:

“Folk bliver ved med at ringe om vores første sag, den med Jens Eivind Brekke. Der er flere, der mener, at de har set ham, efter at vi bragte fantomtegningen i avisen. Hans familie har hyret en privatdetektiv. Hvad med at sætte ham tegneren på de andre sager også?”

“Den tegning, der lignede Angela Merkel? For fanden, den kan jo forestille hvem som helst. Af begge køn, faktisk.”

Det havde været et guldæg at lægge ud med den sag. Brekke var fodboldspiller i FK Haugesund og landsholdsemne, da han forsvandt i 1998, hans navn var stadig kendt i hele landet, og hans forsvinden virkede som en gordisk knude. De landsdækkende aviser Dagbladet og VG slog sagen stort op, dagen efter at Haugesunds Avis havde bragt den. Johs’ podcast tvang mediehusets servere i knæ.

Ude på parkeringspladsen bagte solen, og Viljar forsøgte uden held at binde sit halvlange, lyse hår sammen i en hestehale. Tynde tjavser faldt ned i ansigtet med det samme. Asfalten dampede, og der lugtede svalt af sommer, syrener og tobak.

“Viljar, ham den tegner er helt sikkert på stoffer. Vi har så mange gode ting i bunken, at vi ikke har brug for hans elendige børnetegninger for at få opmærksomhed. Du er med på, hvad du skal her i weekenden, ikke?”

Viljar sukkede og borede hænderne ned i shortsenes lommer. Cigaretten vippede op og ned i mundvigen, mens han talte. En glød faldt af og landede lige over navlen.

“Ja, jeg ved det. Jeg skal få Lotte til at fortælle om Hollekimsagen, men det er fandeme ikke så enkelt, som du vil gøre det til. Hun befinder sig i et sort hul i universet, som jeg nødig kommer i nærheden af.”

Sigve Hollekims forsvinden i 1998 var en af de sager, de næsten var i mål med, men der manglede nogle interviews. Kommissær Lotte Skeisvoll havde blankt afvist at være deres faste politikontakt på serien, og hun havde givet Viljar en kold skulder, når han prøvede at kontakte hende. På det seneste havde hun trukket sig

helt ind i sig selv. Lagde røret på, når han ringede, brændte aftaler, svarede ikke på sms'er og mails.

Viljar forstod godt, hvorfor hun trak sig væk, men Johs vidste ikke noget om, hvad der var sket ved Lillesund Skole, og anede ikke, hvilke dæmoner der plagede hende.

“Du er altså nødt til at prøve, Viljar. Vi har brug for hende i den sag.”

“Jeg kan ikke garantere noget, Johs. Hun skyr mig som pesten.”

Johs kastede det lange, grå hår bagover og pustede tung røg ud af næseborene.

“Hvis du vil have garantier, så køb en brødrister. Kan du ikke bare gøre et forsøg, Viljar? I er jo venner?”

Viljar bøjede hovedet lidt frem, slap cigaretskoddet med læberne og trådte på det. Der var ikke andet at gøre end at prøve en gang til og håbe, at hendes syn på verden var blevet lysere siden sidst. Uanset hvad kunne han ikke fortælle Johs, hvad der i virkeligheden plagede hende. Viljar støttede den ene hånd til stokken og den anden til kørestolen, bøjede sig ned og hviskede de ord, han vidste, at Johs sad og ventede på:

“Det med brødristeren ... Det er Clint Eastwood, ikke? *The Rookie*, 1991?”

Johs gryntede fornøjet og grinede op mod solen.

“Stærkt, Viljar, du er ved at komme efter det. Men det var den norske version, der kom i 91. Filmen havde premiere i USA året før.”

Frelserkirkens kirkegård, Haugesund
Mandag formiddag, 3. august

Lotte Skeisvoll lagde armene om gravstenen og hvilede panden mod det iskolde marmor. En frisk duft af Vestlandssommer steg op fra det nyslåede græs mellem gravstenene, men hun ænsede den dårligt nok. Med sammenbidte bevægelser begravede hun fingrene i den sorte muldjord og trykkede den sammen om de hvide margueritter. Vandet gjorde jorden mørkere, og margueritterne knejsede over alt det sorte. Et stille oprør. Skyldfølelsen var ved at æde Lotte op. Det føltes, som om der snart ikke var mere tilbage af hende. Engang i løbet af foråret var hun holdt op med at græde, men hun kunne ikke huske hvornår.

Hun blev siddende længe på hug, lige til knæene gav efter, og hun dumpede ned på enden. Gang på gang lod hun fingrene glide varsomt hen over de hvide bogstaver. *Anne Skeisvoll f. 11.06.1987 d. 20.10.2014*. Den sorte oktoberdag i Haraldsvang gav sorgtung genklang i hende sind. Synet af søsterens hoved på en stage sved som et brændemærke på nethinden. Lugten af vissent efterårsløv og lyden af silende regn trængte ind i hende, da hun forsøgte at skubbe det grusomme syn fra sig.

Det sværeste ved sorgen var højtiderne, sagde man. Den første jul, den første nytårsaften, den første fødselsdag. Men det passede ikke. Det værste var, når radioen spillede en sang, som hun forbandt med søsteren, det var den første dag med sommervarme, hvor byens flossede sjæle krøb frem fra papkasserne under Risøbroen, rettede ryggen og smilede mod himlen – eller når hun kom forbi Haugli Bakeri i Haraldsgata, caféen hvor de plejede at mødes, og hun genkaldte sig glæden i Annes øjne, når hun gav en nybagt

kannelsnegl. Så var det, tungsindet sænkede sig. Dagevis af vandring i dystre gråzoner, et helligt ritual, hvor hun piskede sig selv for det, der var sket. Det var *hendes* efterforskning, der havde fejlet. Det var *hende*, der traf forhastede beslutninger og lod sig narre af morderen. Hun kunne have gjort noget. *Burde* have gjort noget ...

Lotte løftede hovedet, var tilbage på kirkegården igen og kikkede hen på den hvidmalede bænk, der stod op mod kapellets mur. En tynd og ranglet mand havde sat sig på den, tydeligvis uden at ænse regnen, som fik hans lange hår til at klæbe til kinderne. Spadserestokken, der lå ved siden af ham, var alt, hvad Lotte behøvede at se for at vide, hvem det var. Hun mærkede, at det begyndte at stikke i brystet, og trak vejret langsomt gennem munden, sådan som psykologen havde lært hende. En stakket stund fyldte indånding og udånding det hele.

Lotte tvang blikket væk fra manden på bænken. Hendes hænder klappede manisk jorden rundt om de nyplantede margueritter, til den lignede nytromlet asfalt.

En sortkrage lattede fra en af gravstenene og gav et hæst skrig fra sig, idet den fløj op mod toppen af et birketræ omme bag kapellet. Eller måske ville den slå sig ned på en af de to lygtepæle, der stod med sænket hoved ude på vejen. Foroverbøjede, men med rank ryg som en slags ærbødig buk for alt det levede liv, der havde fundet sit sidste hvilested her på kirkegården.

Benene rystede, da hun rejste sig. Hvor længe hun havde siddet ved graven, vidste hun ikke. Hun mistede tidsfornemmelsen, når hun var her. En gang sidst i maj var hun ligefrem faldet i søvn op ad gravstenen og blevet vækket af en bekymret ældre kvinde, som troede, at hun var død.

Gid det var så vel, tænkte Lotte og trampede med fødderne for at få gang i blodomløbet. Strøg hånden over stenen en sidste gang. Hun blev stående et øjeblik. Bøjede sig ned og rettede lidt på en af blomsterne. Fem margueritter plantet i et mønster, der ville have udgjort en femtakket stjerne, hvis man kunne have tegnet kridtstreger mellem dem. Folk, der var inde i numerologien, vidste, at tallet fem symboliserede den aktive, rastløse, frihedssøgende

og dristige eventyrer. Sådan en havde Anne været. Hun elskede at tage chancer. Prøve alt. Leve livet maksimalt hver eneste dag. Hun ville have elsket symbolikken. Og hadet Lottes idé med at lade en rigid geometrisk figur vise noget så frigtort.

Lotte ville allerhelst gå sin vej, men kunne ikke overse Viljar. Han hang respektløst på bænken med benene strakt ud foran sig. I mundvigen dinglede der selvfølgelig en nytændt cigaret. Lotte følte en intens trang til at trække ham ordentligt op at sidde og give ham en omgang med stokken, men hun vidste, at det ikke ville være nogen nytte til.

De sidste par uger havde Viljar gentagne gange prøvet at genoptage kontakten med hende, men hun havde ikke orket det. Det blotte syn af den mand, som hun i sin fortvivlelse havde forsøgt at støtte sig til det sidste år, fik det til at krympe sig i hende. Hver gang hun så ham, blev hun konfronteret med sit utilgivelige svigt. Han havde fået hende til at miste sig selv. Sætte sig over loven. Bryde alle politimæssige regler. Alt sammen for at redde dette ynkelige menneskes skind.

I dag var han sikkert nået til samme slutning som hendes foresatte på politistationen, nemlig at hvis man ikke traf hende hjemme, var kirkegården det mest oplagte sted at lede. Hun stillede sig foran ham. Strøg hånden over ansigtet og anlagde en stram maske. Formel, følelsesløs og uangribelig. Det var det, der var hende.

“Viljar Ravn Gudmundsson, hvad laver du her? Venter på, at det bliver din tur?”

Viljar lod sig ikke vippe af pinden. Det havde hun for så vidt heller ikke forventet.

“Lad nu være med at spille sej. Hvordan har du det, Lotte? Jeg har prøvet at ringe ... været forbi flere gange. Jeg troede faktisk, vi var venner. Er der en speciel grund til, at du undgår mig?”

Lotte overvejede, om hun skulle fortælle ham sandheden eller give ham den nemme version. Viljar Ravn Gudmundsson var alt, hvad hun *ikke* havde brug for.

“Ja. Du fucker mit liv op, hver gang du involverer mig. Jeg vil have system, orden, tryghed og struktur. Du lever, som om du har den ene fod i graven og den anden plantet i skyerne.”

Til hendes irritation kvitterede Viljar med et smil. Han fattede heller ikke budskabet denne gang.

“Lotte, helt ærligt, lad nu være med at gøre dig til. Vi er ikke kæresten. Jeg er din ven, en du kan tale med. At jeg skaffede dig ind hos min psykolog dengang i foråret, er vel ikke ensbetydende med, at du skal holde op med at snakke med mig?”

Lotte Skeisvoll blev stående uden at svare. Hun kunne ikke sige, at hun inderst inde også klandrede *Viljar* for det, der var sket med søsteren sidste efterår. Han kunne være aldrig så uskyldig, men han havde alligevel været den akse, alting drejede sig om. Og det samme havde gentaget sig for fire måneder siden. Nye dødsfald, nye drab. Og endnu en gang sad hun tilbage med skyldfølelsen.

Han var en omvandrende katastrofe – en ulykkesfugl, men at fortælle ham det ville være at gå for vidt. Hun ønskede ikke, at han skulle vide, at han havde fået et menneskeliv i stykker. Ødelagt en karriere.

Viljar rejste sig, støttet til stokken. Han var blevet afhængig af den efter skuddet i knæet. Nu forsøgte han på en kejtet måde at lægge armen om Lotte, men hun veg tilbage.

“Er det det med Geirmund Bakken, der stadig plager dig? At jeg slog ham ihjel? At du syntes, du var nødt til at dække over det?”

Lotte vendte sig brat om. Gav Viljar et puf, så han dumpede ned på bænken igen.

“Viljar, for fanden! *Nødt til at dække over det ...!* Er du klar over, hvor du havde befundet dig nu, hvis jeg ikke havde gjort det?”

“Ja, jeg ved godt, at jeg havde siddet i spjældet, og at du reddede mig fra det, men ...”

“Siddet i spjældet? In your dreams! Hvordan tror du, skinhead-sene havde taget imod dig derinde? Du slog deres leder ihjel, Viljar! Du havde ikke siddet i spjældet, du havde ligget her! Seks fod under ...”

Viljar blev kendeligt mere spag. Forsøgte at ranke sig på

bænken, rodede i denimjakkens lomme efter rulletobakken, der lå der som en slags indre brysthuleorgan.

“Jeg forstår ikke, hvorfor du er så vred, Lotte ...”

Lotte kunne have sagt det nu. Det, hun inderst inde tænkte. Beskyldningerne, som ville ødelægge ham, ødelægge deres skrøbelige venskab, ødelægge chancerne for at de nogensinde skulle formå at lægge det her bag sig. Men hun gjorde det ikke. I stedet dumpede hun ned ved siden af ham. Lod hænderne falde ned i skødet. Hvor ordene kom fra, vidste hun ikke. De var der ikke få sekunder forinden.

“Jeg er ikke vred, Viljar. Jeg er bange ...”